

Movitz

Svenska Hornsällskapets medlemstidning

Nr 21, juni 2005

BRASSLEK MED ANNMARI

INNEHÅLL

Ordföranden har ordet	3
Tidningsgruppen	3
Brasslek	4
Ifor James	7
Lunds akademiska kapell	8
Svenska Hornsällskapets årsmöteshelg i Lund	12
Mer från årsmötet	14
FIBO	15

TIDNINGSGRUPP

Anita Andersson
08-37 32 67
a.anita@telia.com

Thomas Lindgren
08-720 55 25
lindgren.t@telia.com

Malcolm Page
031-18 09 25
malcolm.page@tele2.se

Lennart Stevensson
08-33 53 28
stevensson@passagen.se

Sven-Erik Sieurin,
hemsideredaktör
070-683 88 08
sieurin@home.se

STYRELSE

Brita Jervidalo Jensen,
ordförande
040-92 14 33
brita.jervidalo.jensen@lt.slu.se

Carl Magnus Trygg,
sekreterare
040-26 71 69
carl-magnus.trygg@lund.se

Johan Jeppsson, kassör
040 92 46 18
jeppsjoan@yahoo.se

Einar Öhman, ledamot
040-12 02 17
einar.ohman@
epsilon.telenordia.se

Henrik Kristensen, ledamot
+45 32 96 53 51

Hans Svensson, suppleant
040-12 68 69
hassehorn@hotmail.com

Lennart Bern, suppleant
040-26 43 50
lennartbern@swipnet.se

UTGIVARE

Svenska Hornsällskapet

TRYCKERI

Litorapid AB, Göteborg

MOVITZ, ISSN 1104-8700

BLI MEDLEM!

Är du inte medlem redan
eller känner någon som
borde vara det?

Medlem blir man genom
att betala årsavgiften
200 kr, 100 kr (stud) eller
300 kr (familj) till
pg 58 31 07-8.

Kom ihåg att ange namn och adress
på inbetalningskortet!
Meddela e-postadress om du önskar
föreningens e-brev.

BESÖK

SHS HEMSIDA

www.shs.home.se

MOVITZ TILL SALU!

Alla Movitz-läsare kan nu
komplettera sin tidskriftssamling
genom att köpa nummer som
saknas för 25 kronor styck eller
fem tidningar för 100 kronor (plus
eventuellt porto). Beställa
går bra att göra av Anita Andersson
på 08-37 32 67

eller a.anita@telia.com

En förteckning över innehållet
i de olika numren finner
du på vår hemsida
www.shs.home.se

ÖRDFÖRANDEN HAR ORDET

Hej! Först av allt - Tack alla gamla och nya medlemmar av Svenska Hornsällskapet som deltog på årsmöteshelgen i Lund den 12 och 13 mars!!! Det blev en givande helg med mycket spel, ett fruktbart årsmöte med flera nya bra idéer inför nästa år och självklart massor med annat hornsack! Årsmötet innebar också några förändringar av posterna i styrelsen, samt två

nyinvalda. Tveka inte med att kontakta någon av oss om du har funderingar eller frågor!

Passa också på att läsa artikeln som sammanfattar helgen, så blir du helt säkert inspirerad att komma tillbaka till Lund också nästa år.

Just nu har vi varma vårdagar i Skåne och det är mycket som behöver avslutas inför sommaren. Därför kommer också

arbetet med hornsällskapet att ta en liten paus, men vi kommer tillbaka med full kraft på sensommaren!

Så - med hälsningar från den nya styrelsen önskar jag er alla en riktigt skön sommar!

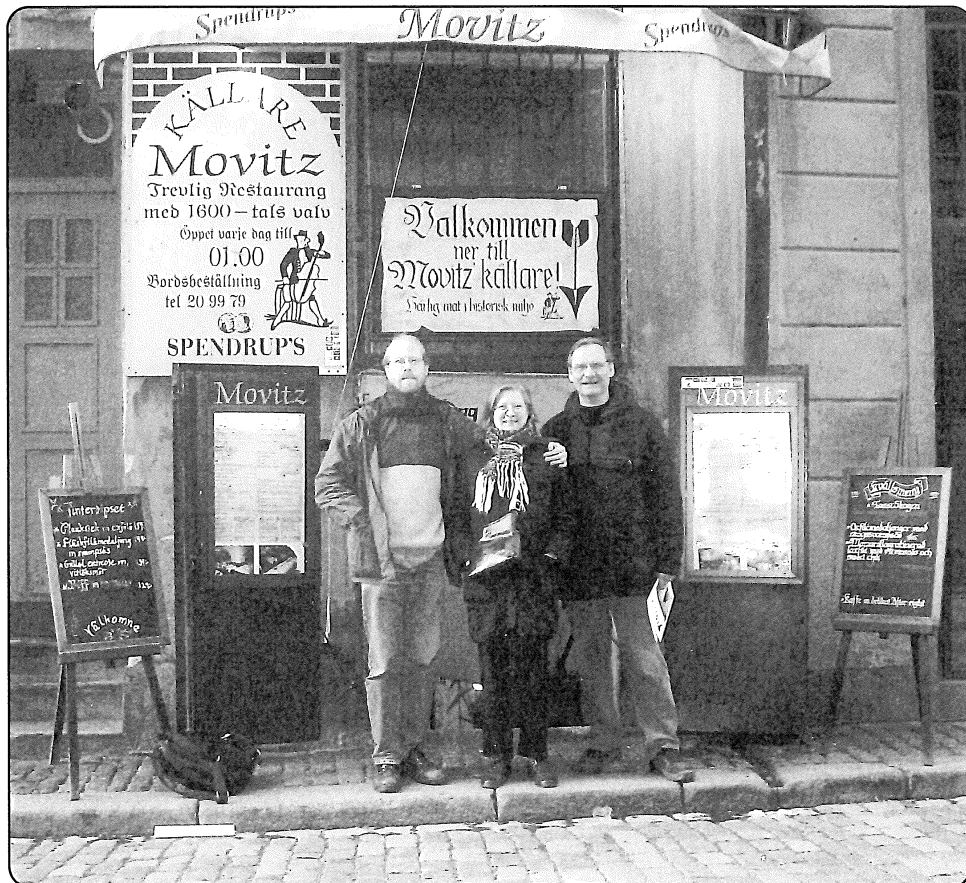
God sommar!

Hälsningar från

Brita Jervidal Jensen

TIDNINGSGRUPPEN

TIDNINGSGRUPPEN SAMLAD PÅ LÄMPLIGT STÄLLE
I GAMLA STAN EFTER ETT MÖTE I JANUARI.
FRÅN VÄNSTER: THOMAS, ANITA OCH LENNART.

BRASSLEK

EN INTRODUKTION TILL BLECKBLÅSINSTRUMENTENS
VÄRLD, DÄR MAN LÄR KÄNNA KORNETT, VALTHORN
OCH BARYTON PÅ ETT LEKFULLT SÄTT.

Starten 1995 startade Hillevi Larsson, rytmiklärare, och jag brasslek på Linköpings Musikskola. Jag har ända sedan högskoletiden varit intresserad av att få in puls och rytm i undervisningen. Jag upplevde att flera av eleverna saknade pulskänsla och hade problem med rytmer. Det kändes inte som om de hade det i kroppen utan som om det var något som bara fanns i noterna. Hillevi och jag sneglade på stråklek som var inne på sitt första år. Där arbetade två stråklärare tillsammans medan vi valde att vara en brasslärare och en rytmiklärare. Vi hade många funderingar på hur vi skulle få till en bra start och kom fram till att det skulle vara en förberedande undervisning där eleverna börjar med brasslek i första klass. Vi ville att eleverna skulle få en musikalisk helhet, en upplevelse av musiken som var mer än bara ett par toner, att de skulle få prova på flera brassinstrument, sjunga och naturligtvis arbeta med puls och rytm.

För att få fram den musikaliska helheten för eleverna använder vi oss av sånger där eleverna kan sjunga och göra rytmiska inpass på sina instrument, så kallade "fill ins".

När det gällde instrument bestämde vi oss för kornett (lättare att hålla för en 7-åring än en trumpet), barnhorn (som hornist ville jag naturligtvis ha med valthorn) och baryton. Vi valde bort trombonen av flera anledningar; de andra instrumenten har ventiler och vi kan använda samma grepp för samma toner, med trombonen skulle man behöva lära in ytterligare ett moment med draget, det är svårt i en grupp med sexton 7-åringar

att ha koll på trombondragen, en buckla och draget är ur funktion.

Gruppen

När vi startade brasslek var antalet elever i en grupp 16 stycken. Efter att ha arbetat med det under flera år känns 12 elever som ett bättre alternativ. Man har större möjlighet att hinna med alla. Sju känns

förtur (men inte garanterad plats) till ämneskurs brass i Linköping.

Brasslek är en frivillig verksamhet som man anmäler sig till. Från början hade vi inriktat oss på skolor där vi hade få eller inga brasselever alls. Sedan har det gått olika turer beroende på vad politikerna i vår kommun har haft för önskemål. Det senaste är att elever anmäler sig över hela

kommunen till brasslek, stråklek och träblåsläk (träblåsläk är inne på sitt tredje verksamhetsår), sedan sätter musikskolans kansli ihop grupper på lämpliga skolor baserat på hur valen ser ut. Är det många som valt brasslek i ett område blir det en undervisningsgrupp. En del föräldrar tycker det är viktigast att undervisningen ligger på barnens skola, andra har valt brasslek för instrumentens skull och väljer då brassleksgrupp oavsett skola. En av de tre grupperna som startas varje år brukar ligga centralt och sent på eftermiddagen som ett litet uppsamlingsheat. Jag

Foto: Stefan Andersson

tycker personligen att det första stöppet var bäst. Det vill säga att inrikta sig på skolor med få eller inga brasselever alls.

Instrument

Första året i brasslek har eleverna instrumenten enbart på lektionerna. Det betyder att vi åker ut med en fullastad bil varje vecka. Instrumentariet var från början 8 kornetter, 4 barnhorn och 4 baryton. Inte särskilt bra med tanke på att eleverna under första året ska prova på samtliga instrument och då är det bättre att ha lika många av varje sort. Det var en ekonomisk fråga när vi köpte in instrumenten (kornetterna var billigare). Nu är vi på väg att köpa in vår andra

som ett minimum för att rytmikövningarna ska fungera tillfredställande. Är två borta så är man bara fem och då går det knappt att genomföra vissa övningar. Sången blir bättre med fler elever. Sedan är det naturligtvis så att ibland känns en grupp med sju elever som om de vore 16 och en grupp med 16 som sju.

I Linköping startar vi 2-3 grupper per år beroende på hur många anmälningar vi får in (i år hade vi 38). Har man väl fått in eleverna i brasslek är det viktigt att ta hand om dem och se till så att de kommer in på ämneskurs direkt utan att stå i kö. Man får med andra ord akta sig för att ta emot fler elever i brasslek än vad man har elevplatser till. Alla brasslekselever har

Instrument

Nu är vi på väg att köpa in vår andra

uppsättning och ser då till att vi får två uppsättningar med 5 kornetter, 5 barnhorn och 5 baryton.

Till andra året köper eleverna egna instrument förutom valthorn som man får hyra (på grund av att de är så dyra). Brasslärarna på Musikskolan i Linköping hjälper till att hitta instrument. Nu finns det dessutom många brassleksinstrument i omlopp efter alla de elever som redan gått brasslek. Elever på ämneskurs köper trumpet och trombon och då blir brassleksinstrument tillgängliga för nya brassleks-elever.

Tillbehör

Ett tillbehör som vi använder oss av är short-cut som är en icke tonhöjdsbunden liten tratt som man stoppar munstycket i. Läpparna och luftens hastighet ger tonhöjden. När det är så stora grupper som upp till 16 elever är det inte alla elever som förstår att man ska blåsa olika hastigheter på luften för att få olika tonhöjder. En del elever tror det räcker med att man trycker ner rätt finger/fingrar eftersom de upplever att de spelar rätt toner för att de

Tonerna

De toner som vi använder oss av är klingande Bb, C och D. För att slippa använda respektive instruments transponerade tonnamn säger vi Do, Re och Mi. Greppen blir då 0, 13 och 12 utom för valthorn där klingande C tas med 1 men det fungerar med 13 också. Hittills har detta fungerat väldigt bra, för de elever som valt valthorn har varit duktiga. Men i år har jag bland annat tre elever i en grupp där en fixar det för det mesta, en ligger en oktav under och en ligger i mitten och kommer vare sig upp eller ner. Vi har haft diskussioner om hur man skulle kunna använda sig av andra toner som ligger bättre till för hornisterna men inte kommit fram till någon riktigt bra lösning ännu.

Första året

Under första året arbetar vi med andning, hur man får ljud i, hur man packar upp och ner och hur man håller i instrumenten. Alla elever skall prova alla instrument. När det är gjort väljer eleven sitt favoritinstrument och spelar på det under slutet av läsåret. I sångerna gör man lättare

kan. När det gäller rytmiken arbetar vi med stora rörelser i motsats till finmotoriken när man spelar på instrumentet. Det är mycket träning av puls och rytm. Vi arbetar mycket med bas-, mellan- och diskantläge, åttondels, fjärdedels- och halvnoter. Dessa sex delar övar vi in på olika sätt med rörelser och rytm-instrument. När det gäller sången, så använder vi oss av sånger där eleverna gör rytmiska inpass på sina instrument, som jag tidigare nämnt. Varje år gör vi tillsammans med stråklek, träblåsläk och musiklek en musiksaga som bland annat används för att rekrytera elever till förberedande undervisning.

Rekrytering

När det gäller rekrytering är det inte alltid säkert att vi får fulla grupper bara för att vi har brasslek. MEN vi vet i god tid om det är färre elever som sökt till brasslek ett år. Då kan vi gå ut och leta upp fler elever, vilket vi då har två år på oss att göra innan denna årskull ska börja i ämneskurs. Det känns lugnare att starta sommarlov med vetskapen om att det finns tillräckligt med elever för att fylla min tjänst inför hösten.

Andra året

Till andra året väljer eleverna ett av instrumenten som de sedan köper/hyr och spelar på under hela året. Vi spelar upp till fyra toner och lär oss noter. När det gäller noter arbetar vi inledningsvis med korrekta notvärden men inga notlinjer. Istället använder vi oss av färger. Bb är grönt, C är rött och D är blått. Efter ett tag får varje instrument/spelare lära sig sina noter och klaver (baryton i basklav, valthorn i F och kornett i Bb). Eleverna får en ny låt i läxa varje vecka. De första månaderna skriver eleverna den med egna noter. När den

perioden är klar får de häften med de låtar vi ska arbeta med.

Vid låtinlärning arbetar vi på ett väldigt konkret sätt. Först sjunger vi den nya låten och spelar den på short-cut. Sedan sjunger vi låten samtidigt som vi visar tonerna med kroppen (Bb sitter på huk, C står upp som vanligt och D sträcker armarna över huvudet). Efter det spelar eleverna den på instrumentet och jag visar tonerna med hjälp av solfège. Sedan övar vi olika ställen

Foto: Stefan

flesta eleverna i gruppen gör det. Med en short-cut måste de forma tonen själv utan hjälp av ventilerna. De får då en upplevelse av hur de ska göra och en bra träning i gehör genom att lyssna in tonerna och sedan hitta dem på det ventillösa röret. Man skulle kunna klara sig enbart med munstycke men då skulle man missa det roliga med en tratt, man kan marschera runt, få fram bra billjud med mera, samtidigt som man arbetar med gehöret.

rytmiska inpass med instrumenten. Från början är det viktigast att få dit rytmen men efter några veckor börjar vi att arbeta med rätt tonhöjd. När det gäller tonerna så visar jag dem med handen på ett solfègeliknande sätt. Flera låtar som de spelar blir i Bb-dur, med tanke på de toner som eleverna kan, vilket ibland kan bli lite lågt för barnröster. Det gäller att hitta låtar med olika tonarter som man ändå kan få in "fill ins" i som passar till de tre toner som de

i låten t ex en svår greppkombination och efter det är det dags att skriva ner den på papper. Först skriver vi ner den på tavlan. Eleverna får hjälpas åt att berätta vilka toner det skall vara och så provar vi att sjunga för att kontrollera om det är rätt. Till sist skriver eleven ner det på sitt eget papper.

Rytmiken är på samma sätt som första året fast mer avancerad. Man arbetar en hel del med korsrörelser som bland annat är bra för barnens språkutveckling¹. Här arbetar vi inte längre med "fill ins" utan med att sjunga en vers och spela en. Vi gör små arrangemang till låtarna där eleverna spelar, sjunger, spelar på short-cut, gör talramsor, spelar i grupp, spelar solo osv. Även dessa elever är med om att göra en musiksaga.

Negativa erfarenheter

Det som inte var så bra i början var att brasslek bara var ett år. Det blev en för tvär övergång från att ha lekt ett år till att plötsligt vara inne på ämneskurs. Vi ändrade till två år och använde det andra året som ett övergångsår från lek till spelande.

Eleverna saknar varandra när de slutat med brasslek och börjar i ämneskurs. Även om vi har gruppundervisning så saknar de den stora gruppen. Hos oss har vi för närvarande inte möjlighet att ha en brassorkester på den nivån. För att eleverna ska få någon möjlighet till att träffas under första året i ämneskurs gör vi tre träffar senare på hösten och tre senare på våren. De tre träffarna utmynnar i varsin konsert. På konserten spelar de elever som går i brasslek, nybörjarna, de som spelat brassorkester i både ett och två år. Detta gör att eleverna och föräldrarna får höra hur det kommer att låta om dem när de ska vidare till nästa orkester.

Positiva erfarenheter

Jag upplever att de flesta elever som gått brasslek

- har en bra pulskänsla
- kan noter, både läsa och skriva
- kan notvärderna: fjärdedelsnoter, halvnoter och helnoter
- är vana vid att lyssna till enklare tonföljder och sedan spela dem på sitt instrument
- spelar mer i fraser än var ton för sig
- är vana vid att sjunga och sjunger ibland automatiskt om det står en text

under en spellåt när de börjat i ämneskurs

- sätter sig naturligt i en orkester, de har vana av att spela i stor grupp, jag upplever dem också som stöttepelare i orkestrarna jämfört med dem som inte gått brasslek utan börjat direkt i ämneskurs

- har en ganska klar uppfattning om hur de olika brassinstrumenten låter, t ex hör de skillnad på en trumpet och en kornett och kan beskriva det med några få ord

- är vana vid att få en spelläxa, en del har fått övningsvana under andra året och övar på läxan minst tre gånger per vecka

- har redan gjort en bra bit av första terminens arbete i ämneskurs

En stor vinst är att eleverna när de lär in låtar under andra året och sedan skriver ner dem har låten i sig. Den är inte något som bara existerar på noterna framför dem.

75-100 % fortsätter att spela ett brassinstrument. Vi har därför nästan dubblat antalet sökande på brass, förut hade vi runt 25 elever nu är det ca 40. Något år har det varit ända upp till 50 sökande.

En del elever skulle inte ha fortsatt om de inte haft brasslek som har en så pass långsam progression i början. När jag varit ute och berättat om brasslek är det flera som undrat om inte den långsamma progressionen gör att en del elever tröttnar. Vi har inte upplevt det så. Man gör ju mycket mer än att bara spela på lektionerna. Om någon kommer och berättar att de spelat ut hela häftet så förser vi dem med mer material.

Positiva erfarenheter för egen del

Jag har tagit med mig många idéer från brasslek till både ämneskurs och orkesterverksamhet. Framför allt har min undervisning för de lägre nivåerna blivit mer konkret. Jag arbetar med syn, hörsel och känsel när nya moment presenteras. Samma moment vinklas från flera håll om och om igen och på olika sätt men känns ändå inte som upprepning. Detta gör att man får större variation på lektionerna.

När det gäller orkester på de lägre nivåerna använder jag hälften av orkesterlektionen till att arbeta med puls, rytm, gehör, improvisation, skalor, kromatik m.m. Men det är ämne för en egen artikel.

En stor vinst är också att arbeta tillsammans med en kollega som har ett annat ämne. Hillevi och jag arbetade tillsammans ett år sedan flyttade hon till

Västergötland. Istället tog Ingegerd Halvarsson över hennes roll. Vi har snart arbetat ihop i tio år och jag har lärt mig oerhört mycket av henne. Att man har varsitt ämne ger hela tiden nya idéer och är en konstant fortbildning.

Vad gör man efter brasslek?

När man väl tagit in elever till sådan här verksamhet behöver man tänka igenom hur fortsättningen ser ut. Vad händer efter brasslek? Bygger verksamheten vidare på vad eleverna lärt sig i brasslek? Vi har arbetat en hel del med detta och om hur man skall behålla eleverna när man väl fått in dem i verksamheten.

För er som vill veta mer om brasslek

För er som vill lära er mer om brasslek så anordnar Riksförbundet Unga Musikanter en kurs veckan före midsommar i Linköping. Musikhögskolan Ingesund har sedan fem år tillbaka en fempoängskurs i brasslek som sträcker sig över två år. För att gå denna kurs måste man ha en egen brassleksgrupp att arbeta med.

Slutord

Det viktiga med brasslek är inte att vi får elever där embouchuren sitter rätt eller att alla toner bli perfekta. Nej, vi vill ha elever som brinner för att få spela ett brassinstrument och som hittar glädjen med att spela. De får dessutom en bra start med mycket sång, gehör, puls, och rytmträning. Naturligtvis ska man arbeta så professionellt det går även på denna nivå. Barn är kvalitetsmedvetna och tycker om att vara noggranna om förutsättningarna är de rätta. Är det tre starka toner de ska spela så är det tre och inte fyra och inte en enda lång. Behandlar vi dem professionellt på denna nivå och försöker få så bra resultat som möjligt så hänger det med genom hela deras musicerande liv.

AnnMari Wangin

Hornlärare vid Linköpings Musikskola och De Geer Gymnasiets Musiklinje i Norrköping. Lärare i hornmetodik vid Musikhögskolan Ingesund.

annmari.wangin@telia.com

Fotnoter

¹ Carla Hannaford, *Lär med hela kroppen* (Brain Books), Jönköping 1995, s. 101 ff, s. 187 ff.

IFOR JAMES

En vänlig, sprallig man med leken och livsglädjen som ledstjärnor har efter flera år av kämpande motvilligt fått ge upp andan. Ända in i det sista njöt han av att kunna spela sin dagliga dos på valthornet, instrumentet som varit följeslagaren i vått och torrt allt sedan han greppade det - och tack och lov övergav trumpeteten (så törs man nog skriva här, eller hur?!) Storstilade ord som - en epok har gått i graven - en av vår tids största hornister har lämnat oss - vad hade brasskvintetten varit idag utan Ifor James hornspel? - är naturligtvis på sin plats, men det är ändå att förminska storheten i hans närvaro. Historieberättaren, imitatören, den generöse läraren och den varma vännen är sidor som är minst lika viktiga att nämna.

Vid vårt första möte i Darbu i Norge råkade han slå ett blixtaggregat ur min hand. När jag ett par år senare skrev ett brev för jag ville studera hos honom, hade han inga problem att komma ihåg mig, bland annat tack vare den incidenten. När vi sågs i Freiburg en tidig vårdag en tid senare - antagningsprov - bjöd han mig på middag som plåster på såren och hoppades att jag inte var alltför arg på honom längre. Så typiskt honom! Detta var inledningen till en långvarig vänskap med många fantastiska upplevelser tillsammans.

Kontrasten mellan det ganska tunga svenska urskogsidealet med den vackra klangen och det slanka, snabba och ekvilibristiska brittiska var fascinerande. I *Morceau de concert*, musiken på min första lektion, fanns utrymme för båda. Teknik övades med

hjälp av Arban och egna klurigheter, musik med hjälp av innerlighet, noggrannhet och samspel. Luften, flödet, skulle bära allt, kroppen och instrumentet var ett och

intensiteten i musicerandet var fysisk.

Studieåren gav en provkarta på Ifors renommé bland hornister och andra musikmänniskor. Hornklassutflykter till både Detmold med Michael Höltsel, till Bordeaux med Joseph Hirshovitch samt till den stora hornträffen i Avignon och möten med Georges Barboteu, Daniel Borgue och Gerd Seifert var alla tillfällen då vi fick ta del av den värme och glädje som fanns runt Ifor. Frankfurtmässan och möten med Mr Kameyama som Ifor arbetade tillsammans med för att få till stånd ett Yamaha-horn som tog tillvara de bästa av möjligheter, visade hur den professionelle musikern arbetade med en lika professionell hantverkare. Den ena prototypen var en dröm att spela på, ett enkelt Bb-horn med A- och C-ventil!

Hallo, är Lina där?

Efter de omtumlande studieåren och flytten tillbaka till verkligheten höll vi mestadels kontakt per telefon. Första barnet föddes och Ifor råkade vara i sta'n. Förtjust tog han och fru Helen del av underverket. Vi flyttade till Piteå och på en sommarvecka med musikfestival träffade han även barn nummer två, därefter alltid refererad till som "your charming little daughter". Mina barn lärde sig känna igen hans röst och de fnittrade lite när de försökte förstå hans norska. Många år har gått, med många samtal om stort och smått. Värmen och glädjen har alltid varit närvarande så saknadshålet i hjärtat är stort. Farbror Ifor dog 23 december 2004 och han fattas mig oerhört.

Lena Forén

förenade i viljan att sjunga all fantastisk musik och därigenom dela den med andra. Musik på längden och tvären men framför allt på djupet - vilket gjorde att hjärtat ibland ville brista, som när vi arbetade med Brahms horntrio och luften vibrerade,

LUNDS AKADEMISKA KAPELL

HORNISTERNA, DERAS INSTRUMENT OCH REPERTOAR
UNDER 1700-TALET SENSARE HÄLFT

DEL 1

INTRODUKTION, BIOGRAFISKA NOTERINGAR
SAMT VAL AV REPERTOAR

Introduktion

Lunds Akademiska Kapell grundades år 1745 och är därmed Sveriges tredje äldsta orkester; endast hovkapellet och Uppsala Akademiska orkester är äldre. Instrument och noter finns kvar från äldsta tiden, mycket är så unikt att det inte över huvud taget återfinns i övriga Europa. Vid det första framförandet av J S Bachs kantater på tidstroga instrument med musikhistorikern och dirigenten Nikolaus Harnoncourt lät man åter skapa två Oboe da caccia med förlaga från Akademiska Kapellets äldsta samlingar. Likaså har nyutgåvor av verk av Antonio Vivaldi helt baserats på manuskript från Akademiska Kapellets notsamling. Efter andra samtida orkestrar som Uppsala Akademiska orkester eller Drottningholms teaterorkester finns inget eller endast mycket begränsat material kvar.

Kring detta unika material finns därför viktiga frågor att ställa om 1700-talets hornister: vilka var musikanterna och var de verkligen kapabla att spela de svåra stämmor som finns bevarade? Vilka var tillverkarna av valthornen, finns det motsvarande instrument i Europa, när köptes hornen in till kapellet?

Artikeln avgränsning är i huvudsak bestämd av olika begränsningar i materialet. Angående uppgifter om hornisterna och repertoaren är källmaterialet överväldigande och måste begränsas av den anledningen. Den första källan om hornister förekommer år 1758, vilket också blir begränsningen bakåt i tiden, eftersom jag har för avsikt att koppla hornister med repertoar och instrument. Slutsatser om hornister skulle kunna dras långt tidigare med utgångspunkt i endast repertoar, men det kan då inte göras någon koppling till enskilda hornister eller instrument. För varje år från och med år 1755 förekommer uppgifter om vilka kapellisterna var och vilka noter som

kopierades till Kapellet. Materialet är spritt och svåröverskådligt varför jag har valt att från år 1758 begränsa mig till en tioårsperiod fram i tiden. Däremot är källorna om instrumenten betydligt mer begränsade och bildar därmed en naturlig avgränsning för artikeln. Första gången horn nämns är i samband med Akademiska Kapellets grundande och sedan i de

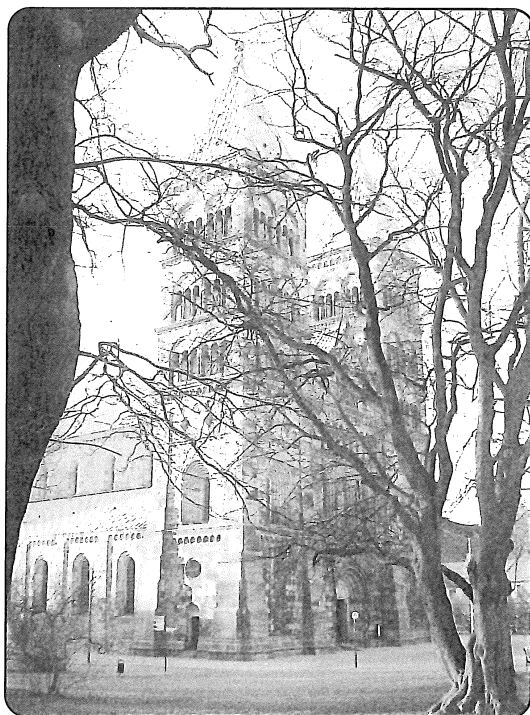

Foto: Anita Andersson

förhållandevis fåtaliga inventarieförteckningarna, i vilka ändringar, dessutom, sällan är gjorda. Under 1800-talet nämns två mycket väl beskrivna instrument som är tillverkade av en svensk instrumentbyggare. Instrumenten faller egentligen utanför ramen för denna uppsats som i huvudsak ska behandla 1700-talet men borde vara av stort intresse för hornsverige varför det vore fel att inte behandla dem när forum ges.

Hornisterna

Hornisterna i Lunds Akademiska Kapell

var under 1700-talet sällan i första hand hornister utan multi-instrumentalister. Detta var mycket vanligt hos lantbygds-musikanterna, adapterat från den tidens professionella musiker – stadsmusikanterna – som använde en stor instrumentpark för att kunna tillgodose musikbehovet till årets olika kyrkliga och världsliga högtider. Studenterna var redan musik-kunniga när de anlände till Lund för att påbörja sina studier; någon nybörjarverksamhet bedrevs inte. Kapellmästaren vid universitetet bedrev visserligen undervisning i instrumentalspel men som nybörjare antogs man inte till Kapellet. Instrumentalundervisning skedde sedan länge vid landets latinskolor och rön-te där en förhållandevis hög status; för att skänka staden glans och heder var man tvungen att hålla sig med musik vid olika kyrkliga och världsliga högtider. Lotten att utföra musiken föll på skolans instrumentensemble, en ensemble som även traditionellt hade utfört allt från liksång till kungahyllningar. Vid grundandet av Akademiska Kapellet formulerade man kravet att studenterna skulle vara ”tämelingen förut öfwade” för att antagas till ensemblen och för att åtnjuta stipendium.

Akademiska Kapellet startades år 1745 med Friedrich Kraus som kapellmästare; tio år senare blev han ombedd att i ämbetsmemorial redovisa för verksamheten och de musikanter som medverkade. Artikeln kan därför inte uppfylla sitt ursprungliga mål att redogöra för hornspelet från Kapellets första tid, utan historien om hornisterna börjar först år 1755. För varje termin redovisade Kraus med en kort notis hur många repetitioner varje kapellist har försummat och ofta vilka instrument som kapellisten spelade. Den första instrumentalist som omnämns som hornist är ”Christian Fr[iedrich] Kahl är wäl öfwad på Trompett, valthorn och

Bratzviolin [viola], har försummat 4 dagar [repetitioner]”.¹ Han var inskriven vid Blekingska nationen år 1758 och var då 19 år.² Christian Friedrich föddes i Brågerup där fadern var kyrkoherde, 1763 avlade han sin examen i juridik och verkade senare som auditör³ (militärjurist som biträder vid disciplinmål). Kahl var därmed en typisk kapellist för tiden; det var vanligt att just prästsöner utbildade sig, ofta till präst eller jurist, han spelade inte bara horn utan även viola och trumpet och försäkrade sig därmed om att kunna medverka i en betydligt bredare repertoar än den med bara horn i. Detta var önskvärt för studenten då Kraus hade till sitt förfogande en stipendiefond som var indelad i tre klasser. Tredje klassens stipendiater erhöll 30 daler silvermynt, andra klassen 40 daler silvermynt och första klassen erhöll 60 daler silvermynt per år. Stipendierna delades ut för att universitetet skulle kunna försäkra sig om att det alltid fanns en duglig ensemble till de olika högtiderna. För studenterna i sin tur var det mycket attraktivt med ett stipendium som betalade åtminstone delar av deras studier. Resultatet i klassindelningen blev tydlig, den som var duktig och

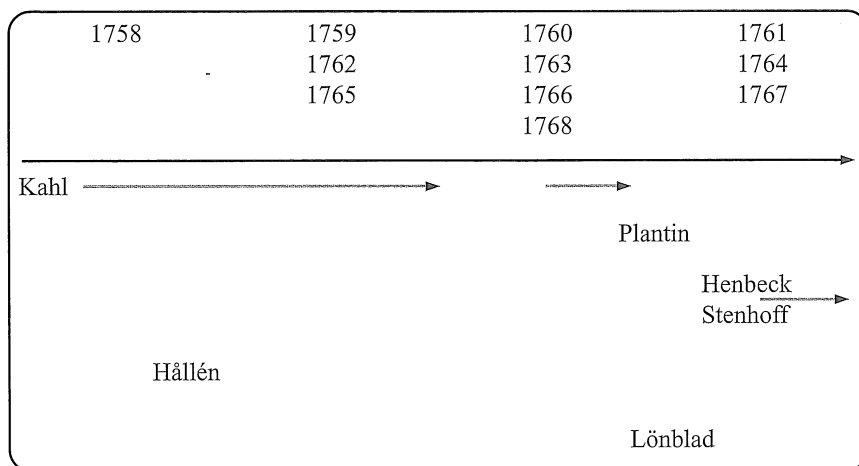
tämligen väl Trompett och Walthorn, mycket flitig”.⁴ Per Stenhoff var son till en likvidationskommisarie och hovrättsadvokat – med samma namn – och föddes i Kristianstad år 1741. År 1760 avlade även Stenhoff examen i juridik och verkade som auditör vid Jönköpings regemente, han dog år 1775.⁵ År 1764 är Olof Plantin noterad, han ”spelar viol, men har sin Tone på Trompett och walthorn, alltid flitig”.⁶ Plantin återfinns i Blekingska nationens handlingar och han var då 20 år.⁷ Olof Plantin var kyrkoherdeson och verkade efter sin examen som notarie i Wasa hovrätt och år 1786 som häradshövding på Åland, dog 1814.⁸ Vidare kan man läsa att ”Johan Hållén är väll drifwen uti violoncell, viola, Trompett och Walthorn är något öfvad i Flaute Traversier, försummat 5 capelldagar”.⁹ Hållén föddes i Håstenslöv år 1745 och var son till socknens smed. Efter skolgång i Landskrona studerade han vid universitetet och prästvigdes år 1770 för att sedan tillträda en tjänst som huspräst hos hovmarskalken C P Sack år 1777. Dock gällde Hålléns första ansökan tjänsten som kollega och kantor vid skolan i Landskrona; han fick med sig goda ord

ganska väl för sig kommen på viol, Tracterar des förutom violoncell, viola, Trompett och Walthorn war i ganska flitig”.¹¹ Och år 1768 noterades att kapellisten ”Anders Lönblad trakterar viol, flaute traversiere, Waldhorn, trompett, violoncell och Basson, försummat 10 capelldagar”.¹²

Det är ofta svårt att fastställa för vilka ämnen kapellisterna hade tagit sig till Lund för att studera och likaså vet man inte hur länge varje student stannade i kapellet. Sällan vet man vart de tog vägen efter sin examen och därmed än mindre om de fortsatte spela utanför universitetet.

Repertoaren

Friedrich Kraus kopierade år 1759 totalt fyrtiotre verk för kapellets räkning. Av dessa är endast sex verk instrumenterade med horn, varav två verk har stämmor med solistiska partier. I ena fallet en sinfonia i F-dur av Giacomo Facco (c 1670–1753), vars förstahornstämma har ett register från noterade g1 till c3. Det andra verket är även den en sinfonia i F-dur, men komponerad av en av bröderna Graun med a2 som högsta ton. I övriga fall har hornen uteslutningsbara, ackompanjerande stämmor. Under perioden 1760–1765 blir dateringen av Kapellets notsamling osäker; först 1766 kan man konstatera att numreringen är korrekt, den fortsätter då med verknummer 130. De verk som kan antagas vara kopierade under perioden är endast tjugofyra stycken och om så är fallet utgörs åtta av verk med horn i instrumenteringen. Endast ett av dessa har en stämma med solistiska inpass; ett verk i F-dur av anonym tonsättare vars förstahornstämma tangerar c3. År 1766 kopierades trettio verk till Kapellet varav fem är instrumenterade med horn och två där hornen har en vital betydelse: dels en kvintett i F-dur för horn, oboer och generalbas av Telemann (TWV 44.16-F) där förstahornstämman har register upp till a2, dels ett verk i G-dur av en anonym tonsättare med register upp till g2. I övriga verk har hornen en ackompanjerande roll. År 1767 kopierade Kraus 28 verk till Kapellet där åtta verk är orkestrerade med horn; inget av dessa erbjuder framträdande hornstämmor. År 1768 kopierades 47 verk varav åtta är orkestrerade med horn. Två av dessa bär solistiska stämmor i sin orkestrering där det ena är en sinfonia i F-dur av Johann Stamitz (1717–1757) med register upp till c3. Det andra verket är

Preliminärt schema över hornisterna i Lunds Akademiska Kapell under decenniet 1758–1768. Utöver kapellisterna kunde även stadsmusikanter från regionen hyras in för särskilda tillfällen.

mest användbar, d.v.s. spelade flest instrument, fick ett högre stipendium än den som endast spelade ett enstaka instrument och kanske dessutom inte var lika driven. Det var därmed att betrakta som dålig taktik att endast spela horn, de som trakterade hornet kompletterade ofta med ett annat instrument och vi finner därför hornisterna i de högre stipendieklasserna.

År 1760 var Per Stenhoff upptagen i tredje klassens stipendiater, han ”trakterar

från den nytillträdde director musices Christian Wenster: ”en af de habilaste Capellister [...] ganska behagliga gåfvor till sångens utförande”. Denna ansökan verkar dock inte givit Hållén någon utdelning för från och med år 1789 verkade han som kyrkoherde i Hoby och Håstad, en tjänst som han med all sannolikhet behöll fram till sin död år 1811.¹⁰

Ytterligare två kapellister återfinns i Kraus skrivelser: ”Andreas Henbeck är

1758	1759	1760–1765	1766	1767	1768
Chelleri, Fortunato (1690–1757): 1 verk	Chelleri, Fortunato (1690–1757): 2 verk	Anonymos: 1 verk	Agrell, Johan Joachim (1701–1765): 6 verk	Anonymos: 1 verk	Anonymos: 1 verk
Knölcke, Balzar: 1 verk	Brioschi, Antonio: 1 verk	Johnsen, Hinrich Philip (1717–1779): 1 verk	Anonymos: 3 verk	Balletti: 1 verk	Miklin: 2 verk
	Facco, Giacomo (1760–1753): 1 verk	Pergolesi, Giovanni Battista (1710–1736): 1 verk	Roman, Johan Helmich (1694–1758): 1 verk	Casali, Giovanni Battista (1715–1792): 2 verk	Vinci I
	Graun: 1 verk	Roman, Johan Helmich (1694–1758): 2 verk	Telemann, Georg Philip (1681–1767): 1 verk	Galuppi, Baldassare (1706–1785): 1 verk	Graun, Carl Heinrich (1703–1759): 1 verk
	Graun, Johann Gottlieb (1702–1771): 1 verk	Anderssen: 1 verk		Polazzi, Bernardo: 1 verk	Hertel, Johann Wilhelm (1727–1789): 1 verk
	Hasse, Johann Adolf (1699–1783): 1 verk	Brioschi, Antonio: 1 verk		Sammartini, Giovanni Battista (1700–1775): 1 verk	Sarti, Giuseppe (1729–1802): 1 verk
	Sammartini, Giovanni Battista (1700–1775): 1 verk			Schaffath, Christoph (1709–1763): 1 verk	Stamitz, Johann (1717–1757): 1 verk
	Melschede: 1 verk			Stamitz, Johann (1717–1757): 1 verk	

Tablå över tonsättares verk orkestrerade med horn som förekommer kopierade för Akademiska Kapellet i Lund under åren 1758–1768. Uppgifter om födelsedata är hämtade från RISM-katalogen.

sinfonia i D-dur av Fortunato Chelleri (1690–1757) med register till a3.

Då tonsättarna som dels redovisats i texten, dels i tablå, för en anonym tillvaro i nutida musikliv följer en kort redovisning om de stilar och sammanhang som de representerade. Den tyska repertoaren representeras i huvudsak av bröderna Graun (Johann Gottlieb och Carl Heinrich), vilka verkade i Berlin under mitten av 1700-talet och där representerade den av eftervärlden så kallade Berlinskolan eller Nordtyska skolan. Berlinskolan var kopplad till Fredrik den stores hov och stilen var som så ofta under det tyska 1700-talet starkt influerat de italienska formtyperna och stilarna. En av de stora tyska operatonsättarna vars musik kopierades av Kraus var Johann Adolf Hasse som efter utbildning i Neapel i huvudsak verkade vid hovet i Dresden där han skrev åtskilliga verk i den senneapolitanska operastilen. Slutligen bör verken av italienaren Fortunato Chelleri nämnas, verk som Kraus mycket väl kan

ha kommit i kontakt med genom svenska omvägar, då Chelleri under några år var verksam i Sverige.

Att italienare är så rikt representerade i Kraus musikval visar tydligt tendenserna i hela Europa; det italienska idealet hade blivit hela Europas ideal. Kanske var den italienska influensen i sin helhet av större betydelse än de enskilda tonsättarna som sällan bildade skolor utan försvunnit ut i historiens marginaler. En av de viktigaste utvecklingarna och stilförändringarna som skedde i Europa föddes i Italien som ett

resultat av operasinfonian eller opera-ouvertyren, det vill säga embryot till den fyrdelade symfoni som blev gängse under 1700- och 1800-talen. Ursprunget var den tredelade italienska konsertsinfonian med sin utmärkande satsföljd, snabb–långsam–snabb, en form som snabbt togs upp av Europas tonsättare.

Det är viktigt att poängtera att de verk Kraus valde att mödosamt och tidsödande kopiera till Kapellet valdes med största omsorg. Endast verk som verkligen var möjliga att spela valdes ut och Kraus drog

Orkestersats i D-dur för stråk, oboer, pukor och horn. Anonym tonsättare, samling Kraus 218.

sig inte för att personligen spela igenom verken innan kopiering eller inköp gjordes.¹³ Processen var betydligt mer kostsam än dagens slit-och-slängkopierande då bara pappret blev en förhandlingsfråga med universitetets konsistorium. De billigare pappren kunde bara användas på ena sidan då bläcket lyste

Kraus egenhändiga notkopia till en konsertsinfonia av anonym tonsättare. Saml. Kraus 111.

igenom till bladets baksida, om båda sidorna användes blev noten svår- eller oläslig; åtskilliga exempel i samlingen vittnar om universitetets snålhet rörande just pappret.¹⁴ Att istället köpa färdigkopierade noter blev sällan billigare och tryckta noter var fortfarande mycket dyra. Om Kraus nit vittnar även den stundtals

Yttersatserna från en konsertsinfonia i F-dur, anonym tonsättare.

mycket homogena pikturer i notsamlingen; i universitetets regler för director musices nämns att han bör ta kapellisterna till hjälp för kopiering av noter – något som förmodligen aldrig skedde då nästan enbart Kraus piktur förekommer. Att kopiera noter var alltså en alltför viktig och dyrbar uppgift för att Kraus skulle överlåta den till kapellisterna. Dessa indicier pekar därmed inte bara mot att musiken som finns bevarad verkligen spelades utan rimligtvis även att kvalitén på kapellisterna speglas i Kraus musikval.

Som framgår ovan förväntade sig Kraus av sina hornister att de behärskade ett register upp till noterat c3. Tonarten för verk orkestrerade med horn var oftast F-dur eller D-dur, vilka är tonarter som ligger högt och obekvämt på hornet. Eftersom Kraus även kopierade ett antal stycken med solistiska partier i hornstämmorna undkom inte Kapelletts hornister korrigeringen av elfte och trettonde partialtonerna. Vilka speltekniker som tillämpades vid denna tid ligger utanför ramarna

för artikeln,¹⁵ men konstateras kan att ett redan svårhanterat instrument kompliceras ytterligare av partialtonseriens inharmonicitet. Därför måste en reservation göras om vilka hornisterna verkligen var som framförde de högsta F-durverken, belastade med mångtalig partialtonskorrigerings; kanske var det inte kapellister utan stadsmusikanter från regionen. Samarbetet med stadsmusikanter i Lund och Malmö vid större akademiska högtider är väl dokumenterat med lönekvittenser; de svårare verk som Kraus kopierade till Kapellet kan mycket väl vara tänkt för festligare tillfällen då professionella musiker hyrdes in. Verken är inte mångtaliga och får därmed en solenn karaktär i samlingen som i allmänhet består av oboe- eller flöjtutökade stråksinfonior.

I nästa nummer av *Movitz* fortsätter artikeln som då behandlar de instrument som kapellisterna använde. Även en sammanställd käll- och litteraturförteckning redovisas.

Eric Wahlsteen

Fotnoter

¹ Arkivcentrum Syd (ACS), Lunds Universitets Arkiv (LUA): Kansliet EVIIa: 35.

² ACS, LUA: Kansliet EXIIIa: 1: 2.

³ Sjöström, Carl: *Blekingiska nationen 1697-1900: biografiska och genealogiska anteckningar jemte historik*, Lund 1901.

⁴ ACS, LUA: Kansliet EVIIa: 37.

⁵ Sjöström, Carl: *Blekingiska nationen 1697-1900: biografiska och genealogiska anteckningar jemte historik*, Lund 1901.

⁶ ACS, LUA: Kansliet EVIIa: 42.

⁷ ACS, LUA: Kansliet EXIIIa: 1: 2.

⁸ Sjöström, Carl: *Blekingiska nationen 1697-1900: biografiska och genealogiska anteckningar jemte historik*, Lund 1901.

⁹ ACS, LUA: Råntekammaren och kontoret – 1964, F 1A: 91.

¹⁰ Sjöström, Carl: *Skånska nationen före afdelningarnes tid (1682-1832): biografiska och genealogiska anteckningar jemte historik*, Lund: E. Malmströms boktr., 1897.

¹¹ ACS, LUA: Råntekammaren och kontoret – 1964, F 1A: 90.

¹² ACS, LUA: Råntekammaren och kontoret – 1964, F 1A: 91.

¹³ Andersson, Greger: "Repertoar under 1700-talet" ur *Spelglädje i Lundagård 250 år med Akademiska Kapellet*, Lund University Press, 1996.

¹⁴ Nutida arkivarbete har visat att bläcket ofta

var ett större problem än själva pappret. Att bläcket kunde vara problemet uppmärksammades dock varken av Kraus eller av konsistoriet.

¹⁵ För resonemang och förslag på svar på frågan om speltekniker under 1600- och 1700-talen hänvisar jag till Don Smithers, Klaus Wolgram och John Bowsher: "Playing the Baroque Trumpet" ur *Scientific American*, April 1986, s. 108–115 och Thomas Hiebert: "Virtuosity, experimentation, and innovation in horn writing from early 18th-century Dresden" ur *Historic Brass Society Journal*, 1992:4, s. 112–159.

SVENSKA HORNSÄLLSKAPETS ÅRSMÖTESHELG I LUND

Helgen 12 och 13 mars gick Svenska Hornsällskapets årsmöteshelg i Lund av stapeln. Vi i styrelsen var sena att skicka ut kallelser och program och ber härmed om ursäkt för detta.

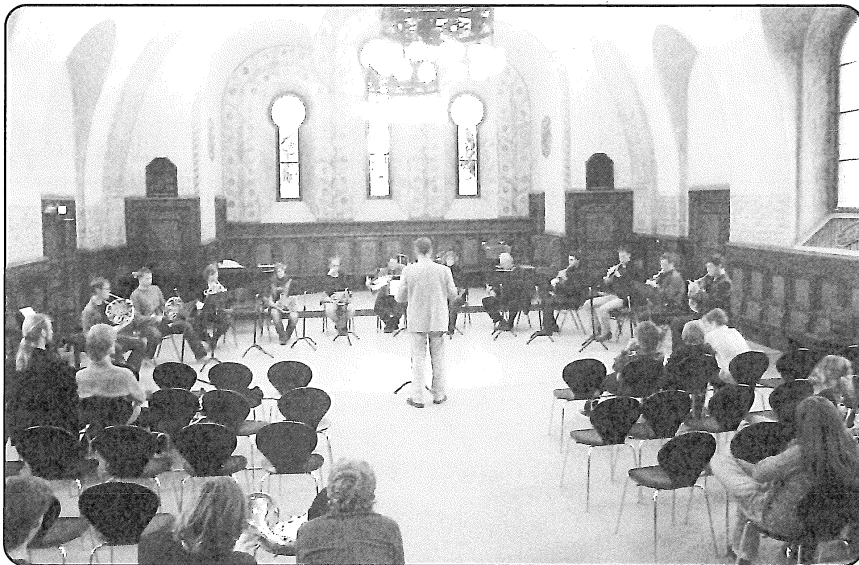
Lördagen började på Kulturskolan i Lund med att studenterna från Malmö Musikhögskola höll i ensemblespel för de musik/kulturskoleelever som kommit hit. När de olika ensemblerna hade övat var för sig, slogs de samman till en ensemble. Eric Wahlsteen höll ett föredrag om horn och hornister i Akademiska Kapellet. Eric har forskat grundligt på vilka hornister som spelade i orkestern i slutet på 1700-talet och fått fram intressanta uppgifter om hornisternas bakgrund, repertoar och vilka instrument de spelade på. Några 1700-talshorn är fortfarande i Akademiska Kapellet ägo!

Efter lunch fortsatte aktiviteterna på Kulturskolan med masterclass för både yngre och äldre elever innan det var dags för Einar Öhman att ”knäcka koden till den finska horn tekniken”. Einar, som själv har studerat i Finland, benade på ett instruktivt sätt upp tekniken i de tre delarna andning, hållning och embouchure.

Efter Einars seminarium förflyttade sig alla till Akademiska Kapellet lokaler på

Palaestra för att avnjuta helgens första konsert, årsmöte och fest. På Palaestra fanns även Ullrich Harzer från Brass Centrum i Köpenhamn på plats. Konserten

Poulencs *Elegi* och med ännu mera franskt när Åshild framförde Dukas *Villanelle*. Pianoackompanjatör var Jan Karlsson Korp. I pausen mellan konserten och

Thomas Kjellén leder hornensemblen i *Titanic*

inleddes med duktiga hornkvartetter från Linköping och fortsatte med att Åshild Henriksen från Helsingborgs Symfoniorkester framförde Saint-Saëns *Morceau de Concert*. Konserten fortsatte med mera franskt när Jonas Lindström framförde

årsmötet återvände de spelsugna eleverna till Kulturskolan och fortsatte ensemblespelet tillsammans med Henrik Kristensen.

Efter att alla återkommit från olika trevliga verksamheter hölls årsmötet. Här

Einar Öhman knäcker koden och instruerar Anna Ström

nedan presenteras årsmötesprotokollet i sammandrag (ej justerat vid författandet av denna artikel).

- Verksamhetsberättelsen lästes upp och godkändes.

- Revisionsberättelse lästes upp och godkändes. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet för 2004.

- Val av styrelse och valberedning. På grund av avhopp i styrelsen ombildades denna under verksamhetsåret. Årsmötet valde följande styrelse:

- ◆ Ordförande: Brita J Jensen
- ◆ Sekreterare: Carl-Magnus Trygg
- ◆ Ledamot: Henrik Kristensen
- ◆ Suppleant: Lennart Bern

Kassör Johan Jeppsson, ledamot Einar Öhman och suppleant Hans Svensson sitter kvar.

- Val av tidningsgrupp: Årsmötet beslöt att välja om sittande tidningsgrupp.

- Val av valberedning: Till valberedning valdes Cecilia Berggren och Mari-L Andersson

- Styrelseperiod på tre år: Årsmötet beslöt att bifalla Hans-Erik Holgerssons motion att kommande styrelser ska väljas på tre år istället för nuvarande två. Detta för att ge styrelsen mer arbetsro och chans till planering.

- Verk från Maurice Karkoff: Tonsättaren Maurice Karkoff har dedicerat verket *Contrasts* för solhorn till Svenska Hornsällskapet. Thomas Kjellén har skrivit ett tackbrev och styrelsen gavs i uppdrag att hitta en solist som ska uruppföra verket vid nästa årsmöte.

- Förslaget att den avgående styrelsen kvarstår som regional arbetsgrupp bifölls

Från vänster: Henrik Kristensen, Alexandre Grand-Clement, Einar Öhman och Thomas Kjellén

av årsmötet.

Efter årsmötet vidtog snabbt fest med god mat och dryck och självklart trevligt umgänge. Under hela dagen fanns Kap Horn och Brasspecialisten på plats på Kulturskolan.

Söndagen inleddes med att Thomas Ekman höll en mycket intressant föreläsning om "Den ideala hornklangen". Föreläsningen behandlade hornklang ur såväl historiskt som geografiskt perspektiv och vi fick lyssna till många exempel från både Thomas själv och de inspelade musikexempel han medförde. Förhoppningsvis kan vi övertala Thomas att hålla denna föreläsning fler gånger.

Årsmöteshelgen avslutades som sig bör

med en konsert som inleddes med stor elevensemble som dirigerades av Hans Svensson. Ensemblen framförde bl.a. *Pilgrimskören* ur *Tannhäuser*. Efter den stora ensemblen framförde Einar Öhmans hornkvartett musik av Koetsier och Bernstein. Efter kvartetten utökades numreraren, först i *La Danza* och sedan ytterligare i *Titanic*. Dirigent för dessa två nummer var Thomas Kjellén.

Slutligen vill vi i styrelsen rikta ett stort tack till alla som deltog i årsmöteshelgen!

Carl-Magnus Trygg
Foto: *Thomas Kjellén och Alexandre Grand-Clement*

Hans Svensson leder elevensemblen

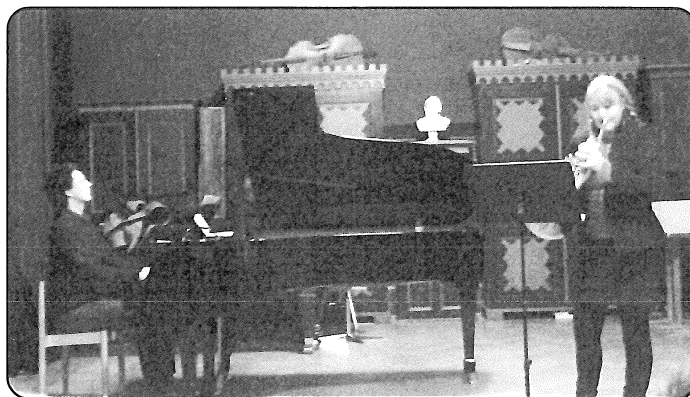

MER FRÅN ÅRSMÖTET

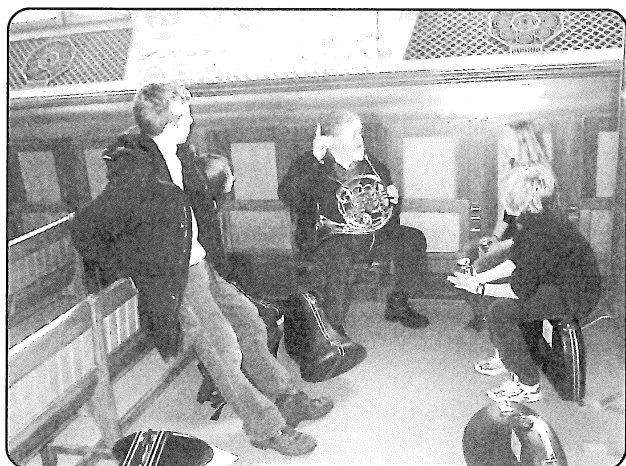
FOTO: THOMAS KJELLDÉN OCH ALEXANDRE GRAND-CLEMENT

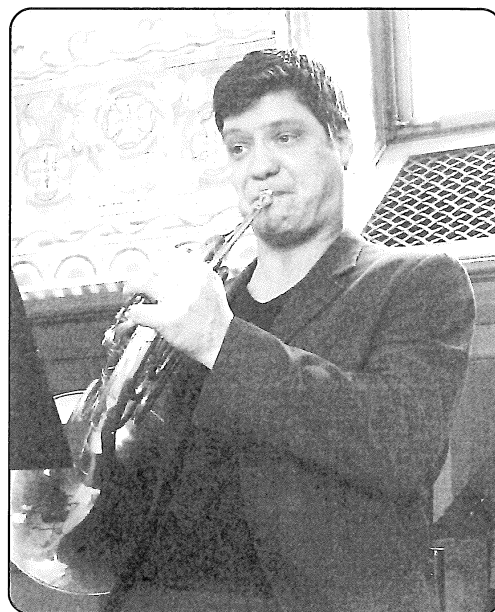
Thomas Ekman, Johan Åhnberg,
Gustav Carlsson och Einar Öhman

Jan Karlsson ackompanjerar Åshild Henriksen

Ib Lanzky-Otto och några av eleverna

Johan Åhnberg

Fr v: Edvin Söderström, Oscar Lejonklou,
Jan Lindstrand, Sophia Bergholm

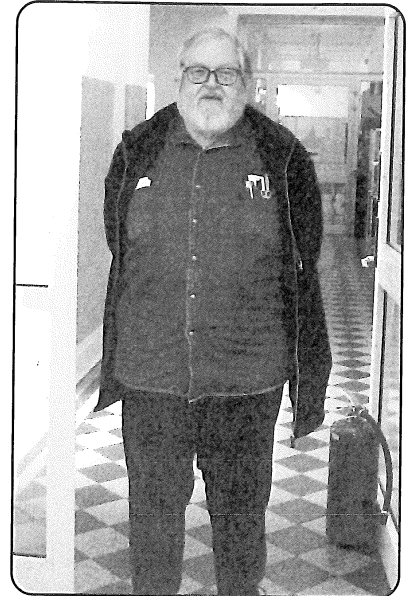

Fr v: Karl Fritzon, Gerda Peterson, Andreas Lundmark och Anna Sindahl

Anna Ström och Jonas Lindström

Ib Lanzky-Otto

FIBO

Vid Filharmoniska Biinstrument-
orkesterns årliga konsert på
Nybrokajen 11 i Stockholm
framförde **Jonas Dominique** (till vardags
dirigent och basist) 1:a satsen ur Mozarts
1:a hornkonsert med sådan bravur att
Movitz bugar lite extra för honom oxå här

i tidningen. Jonas tog dessutom plats på
förstahornstolen under resten av konser-
ten. På dirigentpulten fanns hornisten och
läkaren **Joachim Starck** som även han
stod för en strålande insats. I övrigt kan
nämnas att man även kunde se (och delvis
höra) en hornist i förstaviolin, en hornist i

altfiolstämman, en hornist i cellostämman,
två hornister i klarinetstämman (varav en
alternerade med slagverk) samt en hornist
i trombonsektionen. Att konserten presen-
terades av hornisten **Petter Carlson** gjor-
de sannerligen inte det hela sämre.

Foto: Alexandre Grand-Clement